

Шанскова Т. І.,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, психології та управління навчальними закладами Житомирського державного університету імені Івана Франка

АНДРАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ДРУГОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Технології навчання дорослих – способи реалізації змісту освіти дорослих, оптимальні й ефективні для віку та фізичного стану дорослої людини, що передбачають взаємодію змістової, процесуальної, мотиваційної, організаційної складових. Вони сприяють диференціації та індивідуалізації освітніх програм на основі врахування набутих раніше знань і професійного досвіду людини, активізації діяльності, розкриттю потенціальних можливостей, виробленню практичних навичок для розв'язання конкретних задач, оцінюванню ступеня засвоєння матеріалу тощо. Враховуючи специфічну позицію дорослого у навчанні, технологія навчання дорослих повинна ґрунтуватися на методологічних принципах гуманістичної, особистісно орієнтованої парадигми освіти та базуватися на андрагогічних принципах активності й свідомості в навчанні та врахування вікових і індивідуальних особливостей студентів; цілісності, структурності, ієрархічності, інтегративності та зовнішньої зумовленості процесу навчання; діагностичної цілеспрямованості, науковості, оптимальності, сучасності, завершеності навчання, свідомого вибору, співробітництва, вимірюваності результатів навчання та об'єктивності оцінки.

У науковій літературі різні форми моделювання технологій в основному спираються на синергетичний та системно-структурний підходи, що застосовуються в розробці всіх педагогічних технологій (Т. А. Ілліна). В. П. Безпалько виділено вимоги до технологій навчання в освіті дорослих, а саме: концептуальність – кожна технологія навчання має ґрунтуватися на відповідній науковій концепції, що передбачає філософське, психологічне, дидактичне обґрунтування освітніх цілей; системність – педагогічна технологія повинна мати всі ознаки системи (логіку процесу, взаємозв'язок усіх його частин, цілісність); керованість, яка дає можливість діагностичного цілепокладання, планування, проектування процесу навчання, поетапної діагностики, варіювання методами та засобами для корекції результатів навчання; гнучкість – можливість варіацій у змістовому та процесуальному компонентах технології з урахуванням вимог педагогічної дійсності; динамічність – можливість розвитку або перетворення технології у мінливих освітніх умовах; ефективність – гарантувати досягнення запланованого результату навчання, сприяти досягненню оптимального варіанту з найменшими витратами; відтворювальність – передбачає можливість застосування педагогічної технології в інших освітніх установах, іншими суб'єктами навчання.

Серед інноваційних педагогічних технологій, які найдоцільніше застосовувати у навчанні дорослих людей, зокрема у процесі здобуття ними другої вищої освіти, є особистісно орієнтовані, інтерактивні та інформаційні технології навчання. Особистісно орієнтовані технології (підвищення ефективності навчально-виховного процесу шляхом його індивідуалізації та диференціації, створення атмосфери комфорту в процесі навчання, розширення простору співробітництва між викладачами та студентами на гуманному суб'єкт-суб'єктному рівні). На думку С. О. Сисоевої, інтерактивні технології навчання дорослих забезпечують їх включення у процес навчання за рахунок добору й використання сукупності активних форм, методів, прийомів, методик, засобів навчання, що дають змогу гарантовано досягти запланованого результату, забезпечити зворотний зв'язок та врахувати життєвий та професійний досвід дорослих. Тому технології освіти дорослих повинні враховувати суб'єктивний досвід дорослого, зокрема і у попередньому

навчанні; спрямовувати дорослого на самостійний пошук нових знань, освітній процес має забезпечувати побудову, реалізацію та рефлексію учіння як суб'єктивної діяльності.